

Pensjonsuttak før fylte 67 år

Tidligpensjonering og bruk av AFP innen KS' tariffområde 2002-2015

Roy A. Nielsen

31.01.2017

Roy A. Nielsen

Pensjonsuttak før fylte 67 år

Tidligpensjonering og bruk av AFP
innen KS' tariffområde 2002-2015

Pensjonering før fylte 67 år

- Beskrive tidligpensjoneringsmønsteret innen KS' tariffområde
 - Pensjoneringskurver
 - Forventet pensjonsalder
- Se på variasjonen i tidligpensjoneringsmønsteret og bruken av ulike pensjonsordninger
 - Uførepensjon
 - AFP (62-64 år)
 - Særaldersgrense/85-årsregelen

Registerdata fra KLP og SPK

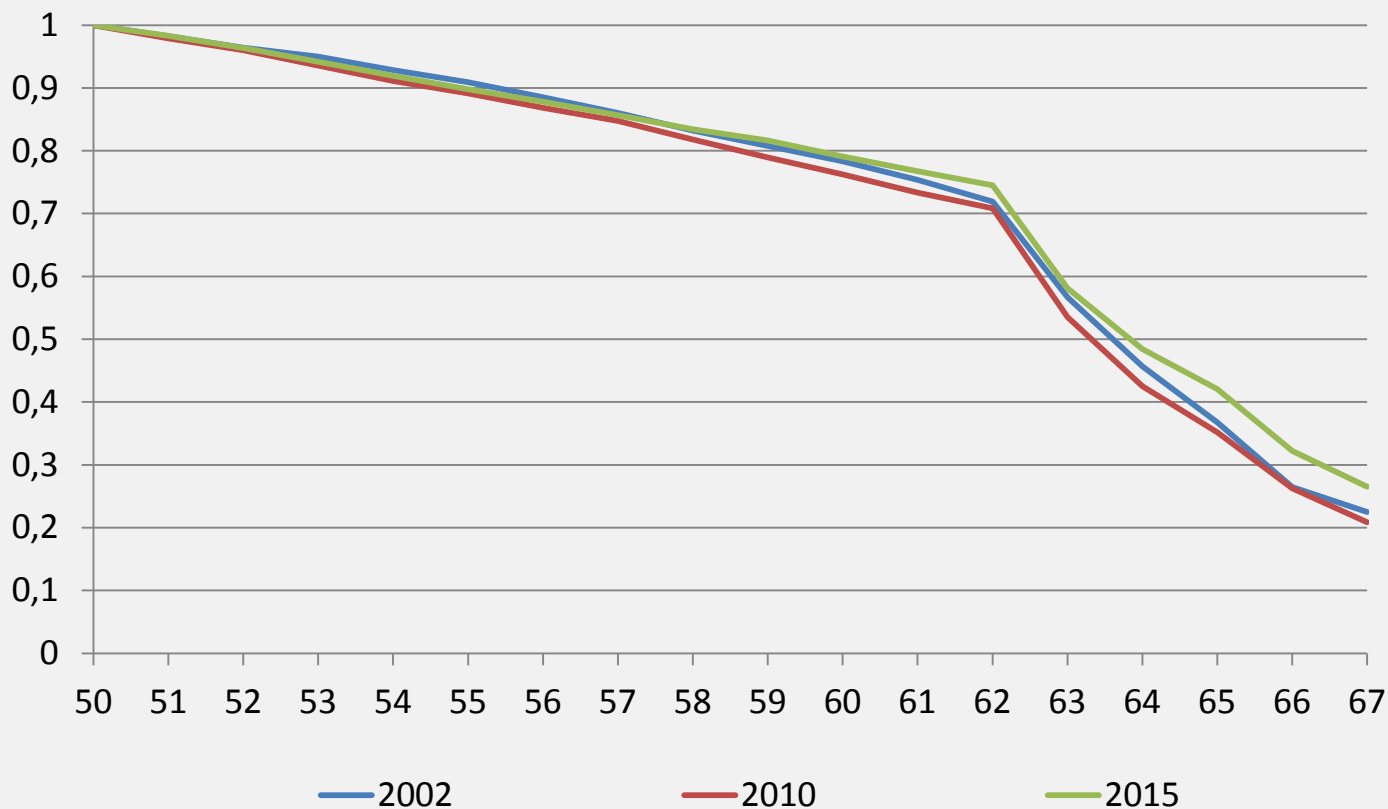
- KLP: 2002-2015
- SPK (lærere) : 2002-2015
- Omfatter alle aktive medlemmer i ordningen fra 50 til 70 år med følgende informasjon:
 - Kjønn, alder, stillingskode og stillingsprosent
 - Hvorvidt vedkommende er pensjonert og tidspunkt
 - Pensjonsordninger og pensjonsgrad
 - Type virksomhet (Kommune, fylke, helseforetak og bedrifter)

Forventet pensjoneringsalder i perioden fra 2002 til 2015

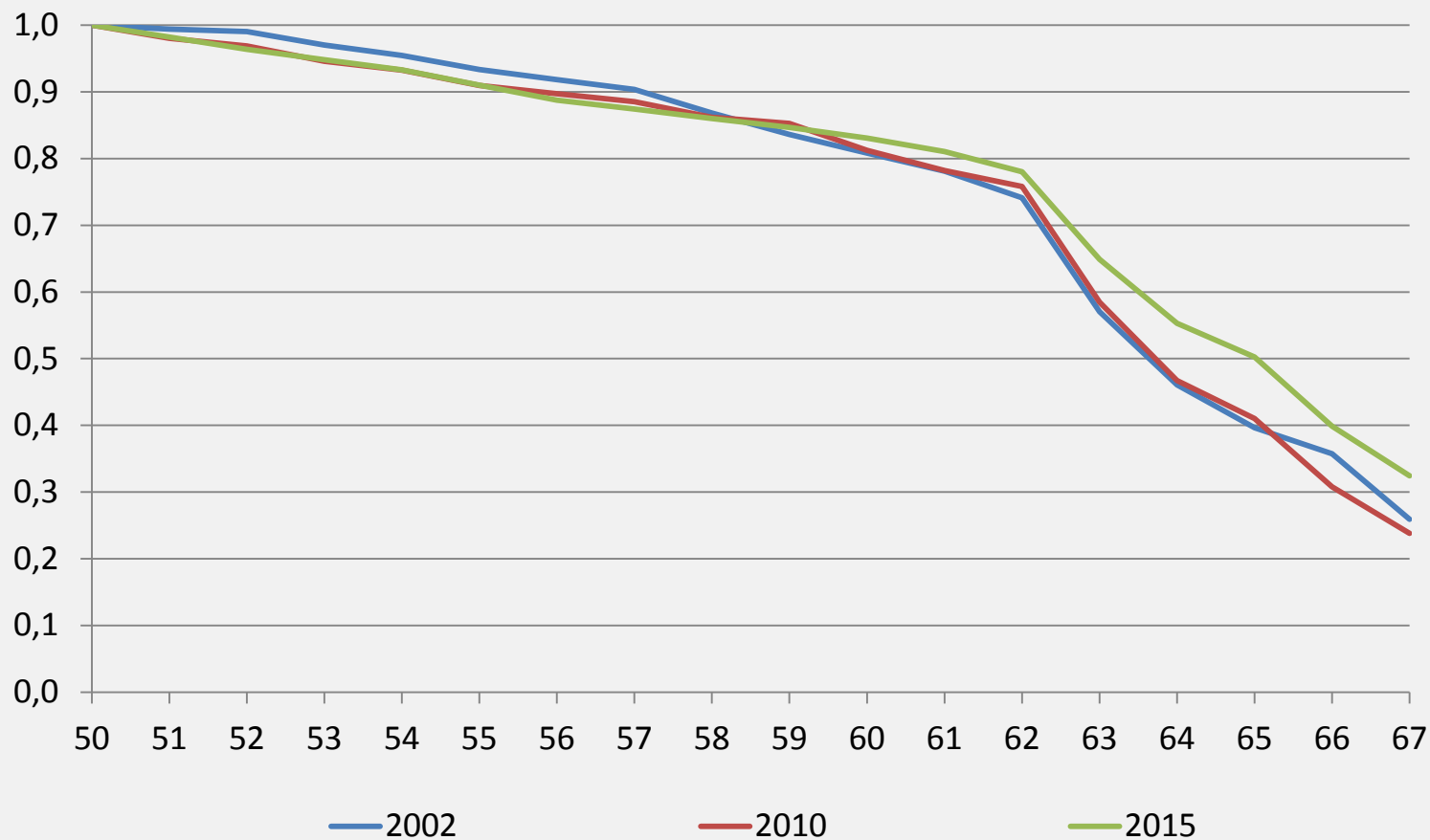
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunene	60,4	60,9	60,8	61,0	60,8	60,9	60,9	61,0	60,0	60,6	60,4	60,8	61,2	60,6
Fylkeskommunene	61,5	61,6	61,0	61,2	60,7	61,3	61,6	61,2	60,6	61,6	61,6	61,9	61,5	61,2
Skolesektoren	60,3	60,9 -		60,4	61,1	61,2	61,1	61,5	62,4	62,8	62,5	62,7	63,0	63,1
Helseforetakene	61,0	61,5	61,0	60,9	60,8	-	-	60,6	60,7	60,9	61,5	61,1	61,2	61,0
Hele befolkningen*	63,5	63,3	63,8	64,0	64,1	64,2	64,1	63,9	63,7	62,3	62,7	63,0	62,6	62,8

- Tall for hele befolkningen kommer fra NAV, og er beregnet litt annerledes. Kan ikke sammenlignes direkte.
- Vi kan imidlertid sammenligne mønstrene
- I hovedsak stabil pensjoneringsalder over tid, muligens litt tydeligere økning i KS-området mot slutten

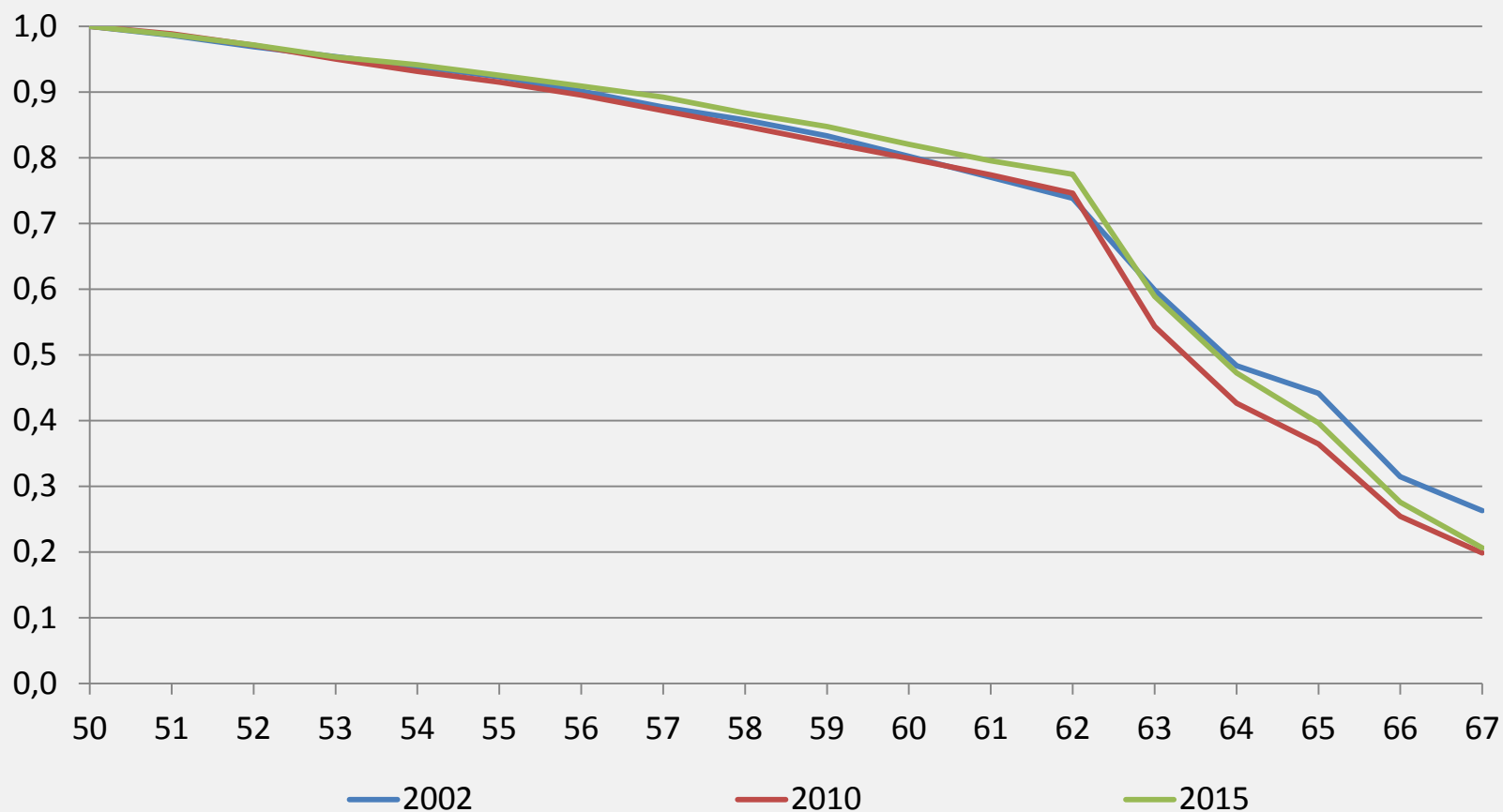
Forventet pensjoneringsalder for en 50-åring i kommunene. 2002, 2010 og 2015

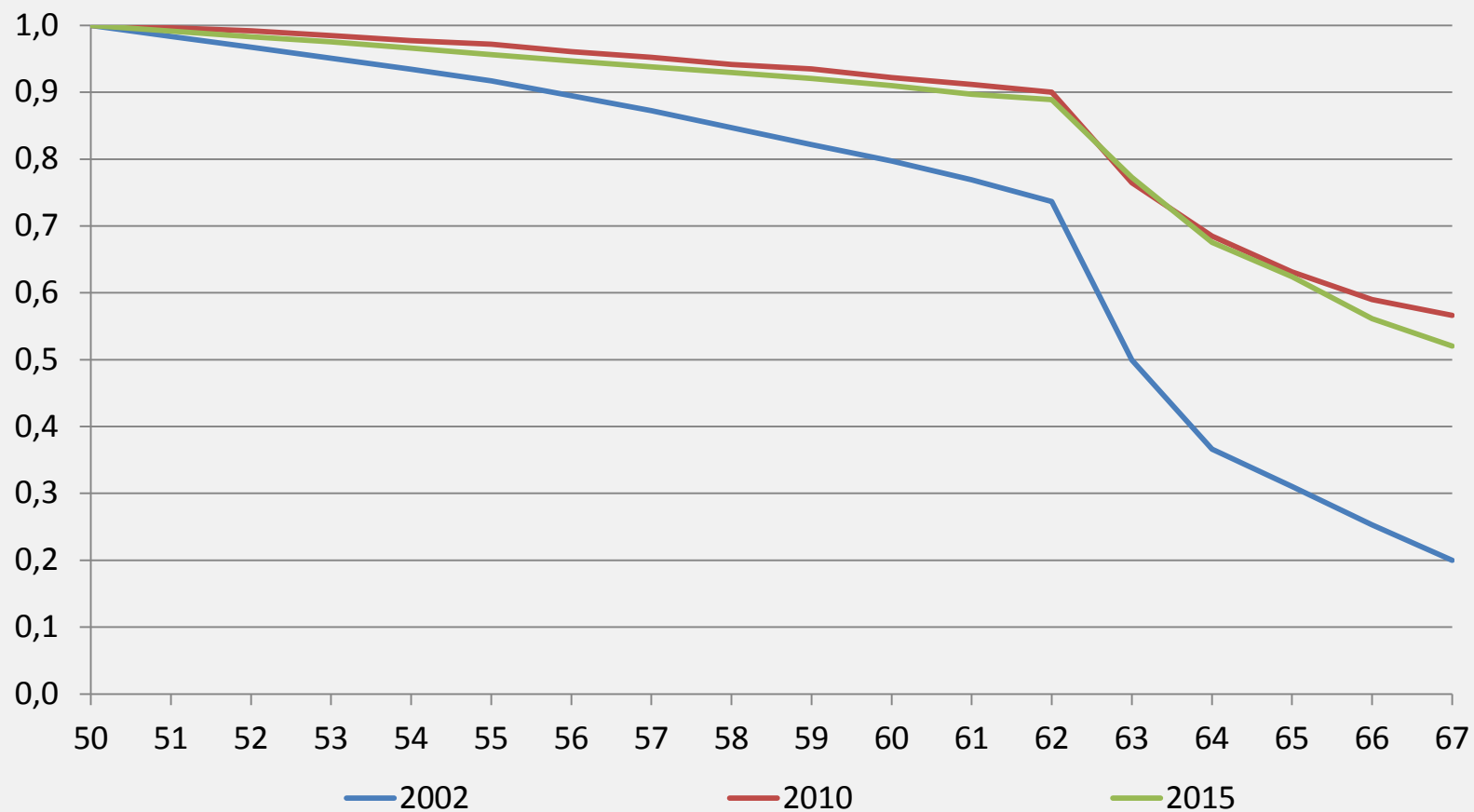
Forventet pensjoneringsalder for en 50-åring i fylkene. 2002, 2010 og 2015

Forventet pensjoneringsalder for en 50-åring i helseforetakene. 2002, 2010 og 2015

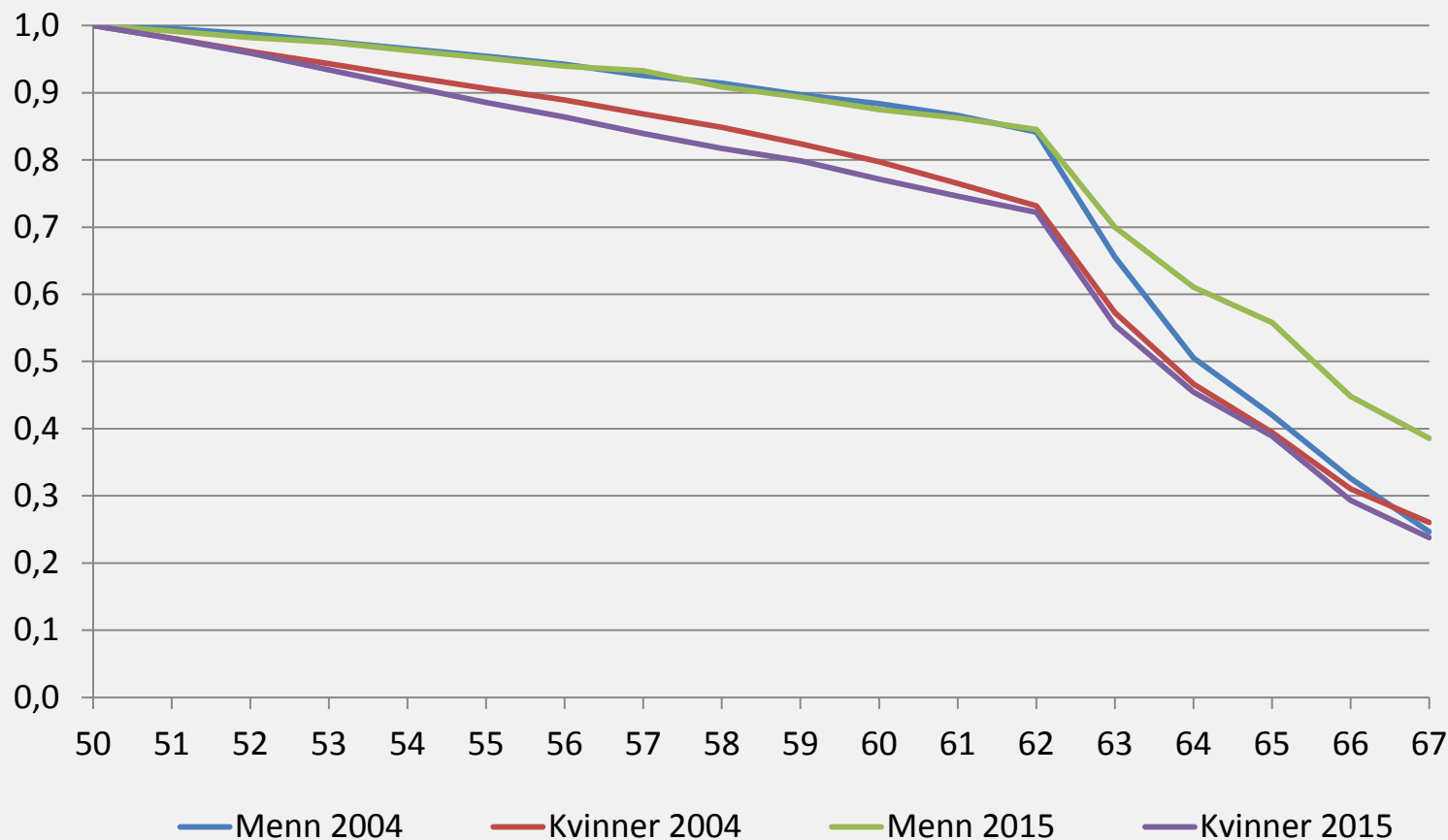
Forventet pensjoneringsalder for en 50-åring i skolesektoren. 2002, 2010 og 2015

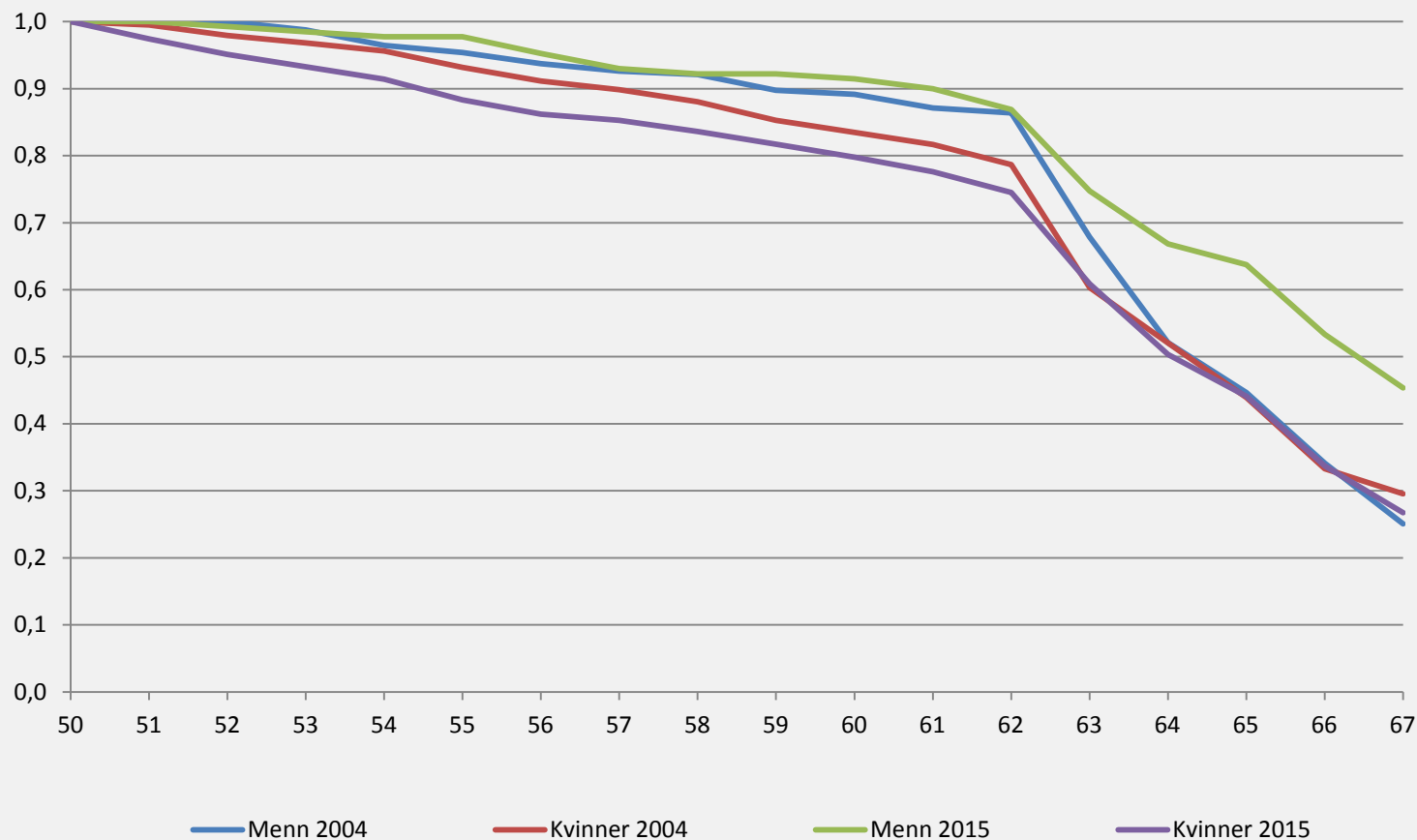
Kjønnsforskjeller i forventet pensjoneringsalder

		2002	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kommunene	Menn	61,8	61,5	62,1	62,1	62,4	61,1	62,2	62,3	62,4	62,9	62,4
	Kvinner	60,0	60,9	60,7	60,7	60,7	59,7	60,2	60,0	60,4	60,8	60,2
Fylkene	Menn	62,4	61,2	63,2	62,6	62,5	61,3	63,3	62,5	63,4	63,3	63,4
	Kvinner	61,0	61,2	60,6	61,3	60,8	60,3	61,0	61,1	61,2	60,8	60,2
Skolene	Menn	60,1	61,0	61,6	62,1	61,9	63,1	63,6	63,2	64,0	63,8	63,8
	Kvinner	59,6	60,0	60,9	60,6	61,4	62,2	62,4	62,2	62,0	62,5	62,7
Helseforetakene	Menn	62,2	61,9	-	-	-	62,4	63,1	62,9	63,2	63,3	63,0
	Kvinner	60,6	60,5	-	-	-	60,3	60,3	61,1	60,6	60,6	60,5
Befolkningen*	Menn	63,7	64,3	64,6	64,5	64,3	63,9	62,3	62,5	62,8	62,6	62,7
	Kvinner	63,3	63,8	63,9	63,7	63,6	63,4	62,5	62,9	63,2	62,7	62,9

Forventet pensjoneringsalder for 50-årige kvinner og menn. Kommuner, 2004 og 2015

Forventet pensjoneringsalder for 50-årige kvinner og menn. Fylkeskommuner, 2004 og 2015

Forventet pensjoneringsalder varierer etter yrke

	2002	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Endring 02-15
Sykepleiere (kommuner)	60,8	60,4	60,5	59,8	59,8	59,1	61,1	59,6	60,5	59,9	59,8	-1,0
Renholdere (fylke)	58,0	60,5	59,9	59,4	57,2	59,2	61,3	59,5	60,7	62,2	57,9	-0,1
Sosionomer, barnevernped. o.l.	61,3	61,6	60,7	59,7	60,7	57,8	60,5	60,0	59,7	60,6	58,4	-2,9
Førskolelærere	60,1	60,5	59,7	60,4	60,5	58,2	61,3	58,4	59,9	59,5	59,0	-1,1
Fagarbeidere, transportarbeidere (komm)	60,5	60,3	60,9	61,0	61,0	60,3	60,7	60,5	60,7	61,0	60,0	-0,5
Kontoransatte												
– i kommunene	61,2	61,8	61,6	62,4	60,2	60,2	60,7	59,1	59,7	60,6	58,9	-2,3
- i fylkeskommunene	61,5	62,1	61,3	61,7	61,9	59,7	61,9	58,4	61,4	61,4	58,3	-3,2
Saksbehandlere (komm)	62,1	61,9	61,6	61,9	62,1	61,1	61,9	61,5	62,2	62,3	61,3	-0,8
Lederstillinger (komm)	63,2	61,5	61,5	61,8	62,0	61,5	61,9	62,6	62,2	62,8	62,3	-0,9

Forventet pensjoneringsalder varierer etter yrke

	2002	2005	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Endring 02-15
Hjelpepleiere, barnepleiere mfl. – i kommunene	59,2	60,9	60,1	60,5	60,3	59,7	60,1	59,4	59,7	60,4	59,7	0,5
Hjemmehjelpere og omsorgsarbeidere	59,5	61,1	61,5	60,4	60,9	59,9	60,2	60,2	60,1	61,0	61,7	2,2
Renholdere - i kommunene (uten skolene)	58,4	60,4	60,6	59,2	60,0	59,1	58,6	60,0	60,3	60,1	59,8	1,4
Ingeniører og teknikere	62,7	62,0	62,4	63,1	63,2	62,7	63,7	63	63,1	63,8	63,5	0,8
Fagarbeidere, transportarbeidere - i fylkeskommunene	58,0	60,0	59,8	59,9	60,9	60,2	61,2	60,9	60,8	60,3	60,4	2,4
Saksbehandlere (fylke)	62,3	60,7	61,7	63,6	61,5	60,8	61,9	62,5	62,3	63,1	62,6	0,3
Lederstillinger (fylke)	63,2	62,0	63,3	63,0	63,5	64,3	63,7	64,7	64,1	62,8	64,1	0,9
Lærere	59,7	59,3	61,3	61,2	61,4	62,7	63,3	63,2	63,2	62,8	62,6	2,9
Adjunkter	60,7	60,2	61,0	60,7	61,3	62,2	62,2	62,1	62,1	62,6	62,7	2,0
Lektorer	61,9	61,2	61,3	61,3	62,3	62,4	63,4	63,2	63,2	62,9	63,1	1,2
Rektorer, inspektører og ledere	62,1	61,5	62,2	62,5	62,7	63,6	64,7	63,7	64,6	64,9	64,7	2,6

Andel pensjonerte etter alder.

2015 og 2010

		62	63	64	65	66
Kommuner						
	2015	22	17	13	24	19
	2010	24	21	17	25	21
Fylker						
	2015	17	15	10	21	18
	2010	23	20	12	25	23
Skolesektoren						
	2015	13	13	8	10	7
	2010	19	16	12	11	8
Helseforetakene						
	2015	24	20	16	30	25
	2010	27	22	14	30	22

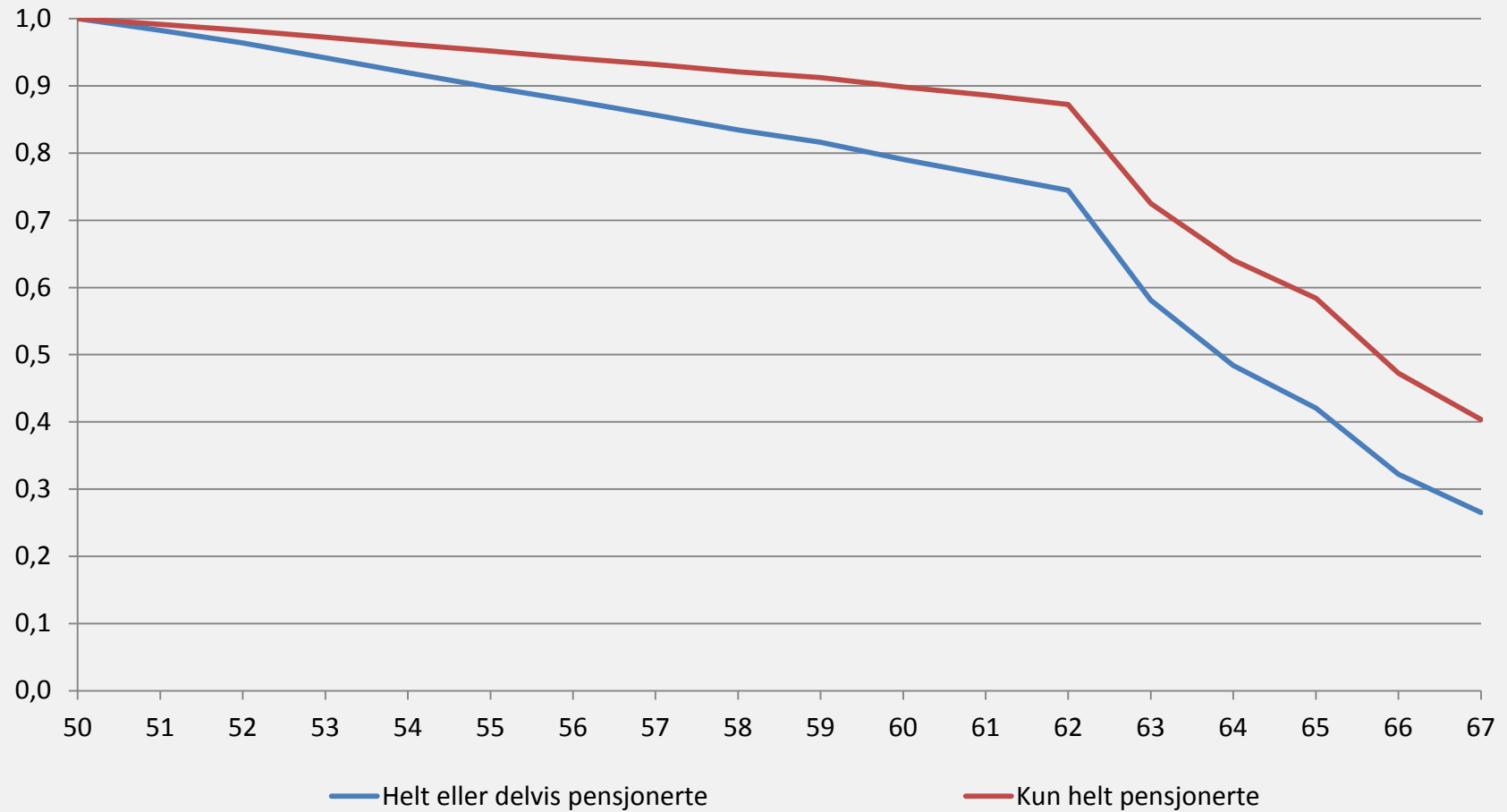
Andel med hel- og delpensjon. Kommuner, 2002-2015.

	Uførepensjon		AFP 62–64 år	
	Andel med helpensjon	Andel med delpensjon	Andel med helpensjon	Andel med delpensjon
2002	63,7	36,3	77,9	22,1
2003	65,2	34,8	80,1	19,9
2004	61,5	38,5	80,5	19,5
2005	57,3	42,7	78,5	21,5
2007	57,0	43,0	77,2	22,8
2008	58,5	41,5	75,1	24,9
2009	57,8	42,2	75,0	25,0
2010	50,5	49,5	69,5	30,5
2011	46,1	53,9	65,3	34,7
2012	43,4	56,4	71,4	28,6
2013	44,8	55,2	72,0	28,0
2014	43,6	56,4	70,6	29,4
2015	48,2	51,8	72,0	28,0

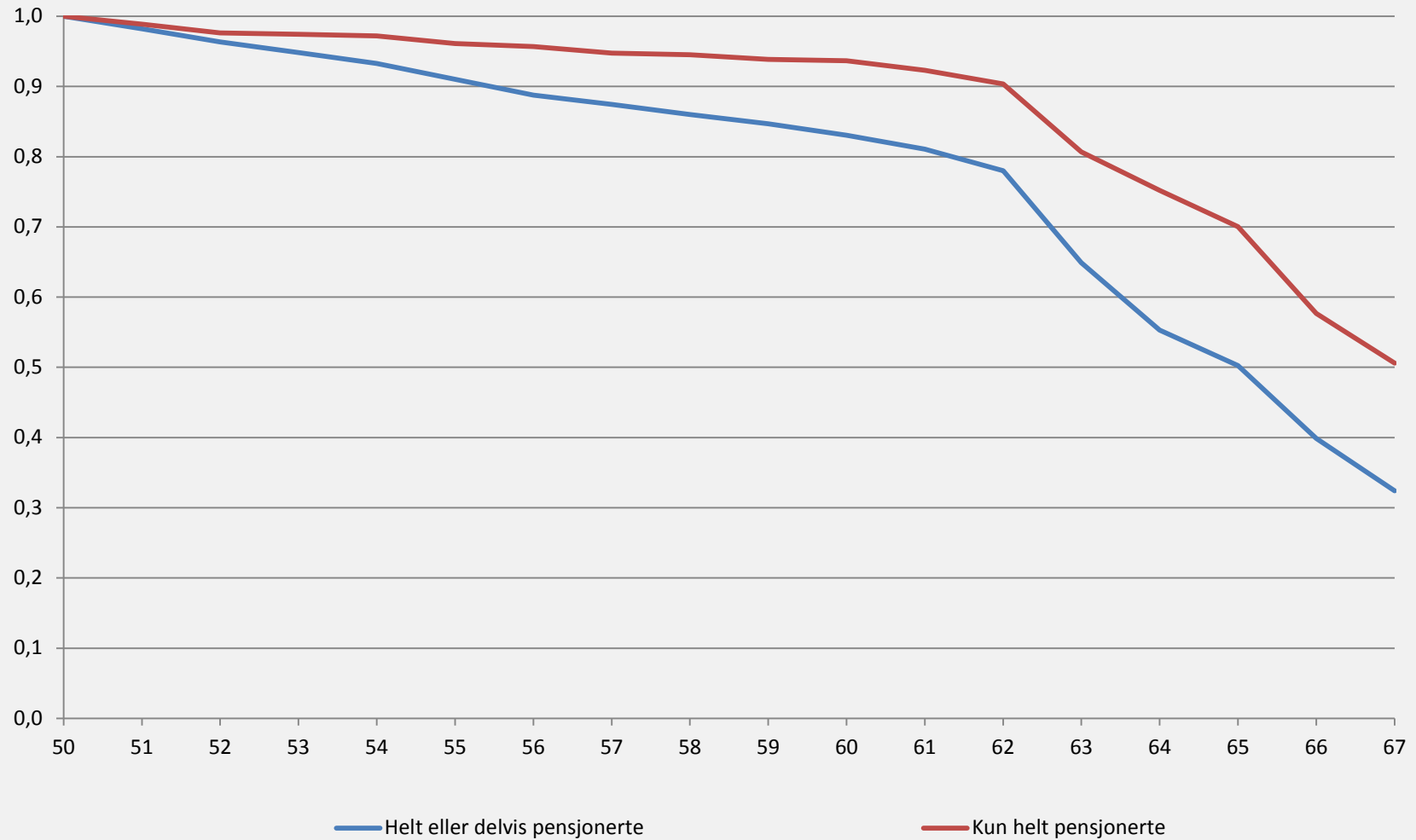
Andel med hel- og delpensjon. Fylkeskommuner, 2002-2012.

	Uførepensjon		AFP 62–64 år	
	Andel med helpensjon	Andel med delpensjon	Andel med helpensjon	Andel med delpensjon
2002	68,5	31,5	76,2	23,8
2003	68,2	31,8	77,3	22,7
2004	63,0	27,0	73,8	26,2
2005	54,5	45,5	77,8	22,2
2007	57,7	42,3	71,0	29,0
2008	56,5	43,5	76,3	23,7
2009	64,3	35,7	75,9	24,1
2010	48,0	52,0	71,3	28,7
2011	48,3	51,7	77,6	22,4
2012	50,4	49,6	63,5	36,5
2013	58,7	41,3	67,1	32,9
2014	41,3	58,7	71,3	28,7
2015	44,0	56,0	57,1	42,9

Forventet pensjoneringsalder for en 50-åring i kommunene

Forventet pensjoneringsalder for en 50-åring i fylkene

Tidligpensjonering og AFP

Kommunal sektor 2002-2015

- Hovedinntrykket: stabil trend
 - Likevel noe høyere de siste årene sammenlignet med perioden før 2010
 - Særlig lærerne har økt sin forventede pensjoneringsalder
- «Bedre» utvikling enn i den samlede befolkningen (?)
- Redusert bruk av uførepensjon og AFP
- Økt bruk av delpensjonering